

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Fél évre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetés és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A tudás terjesztése.

A kulturális életnek egyik nélkülözhetetlen alapfeltétele a tudás. A tudással rendelkező népek sokkal czélszerűbben tudják berendezni életüket és fejlődésük sokkal szilárdabb alapon áll, mint a tudatlan népeké. Ezért a tudás végtelen fontossága a népek életében.

A tudás sokféle uton terjed a széles néprétegek között. Terjesztik azt is az iskolák kimért adagokban és bizonyos általános nivóhoz mérten; terjesztik azt a könyvtárak, terjesztik az ujságok és különös czél szerint terjesztik a szabad liceumok és a munkásgimnáziumok, amelyek azt veszik figyelembe: mit nem végezhetett el a népnek nagyobb tömege a mindennapi élet gondjai közt s azt igyekeznek kipótolni.

A tudás általánossága szempontjából nem mindig a legnagyobb nemzetek vezetnek, sőt igen sokszor felülmúlják azokat a kis nemzetek.

Ebből a szempontból legideálisabb viszonyok uralkodnak Európa zordon északnyugati vidékein: Svédországban, Norvégiában vagy a mi rokonaink: a finnek között is. Ezek a helyeken jóformán minden ember tud írni-olvasni s a legutolsó falunak is van könyvtára. Ott a könyvnek, a tudásnak igen nagy a becsülete. Norvégiában például a parasztok majdnem mind egyetemet végeznek, nem azért, hogy urak legyenek, mert ott is tudják, hogy az uri állapot sokszor czifra nyomoruság, hanem azért, hogy tudjanak és a tudást az életben hasznukra fordíthassák.

Ujabb időben nálunk is megmozdult a föld. A szélesebb néprétegek részesítése a tudás kincseiben lelkes emberek jószándékát váltotta tette egy pár évtized óta. A kultura terjesztéseért küzdők lelkes munkája kezdi megteremni gyümölcsseit. Manapság a szabadoktatás gondolata általánosan érzett szükségletet jelent, a

melynek kielégítésén sokan és sokféleképpen fáradoznak.

Mintegy 20 évvel ezelőtt megalakult az ország fővárosában a szabad liceum egyesület, a mely a tudás terjesztését irta zászlajára és az önként vállalkozó férfiak egész csoportja tartott az esti órákban előadásokat a tudás minden szakából a különböző iskolák helyiségeiben. Volt alkalmunk akkortájt résztvenni ezekben az előadásokban hallgatólag és cselekvőleg és mondhatjuk, hogy a fővárosi közönség igazolta a közszükségletet. Nem tekintve az előadók személyét; azoknak nagyhirű vagy ismeretlen nevét: a tudás vágyától vonzatra egyforma érdeklődéssel látogatták a különféle előadásokat, úgy hogy a szellemi munkás nem panaszkodhatott az érdeklődés hiánya miatt.

Egyébként a szellemi munkást se a hiúság kielégítése vezesse fáradozásában, hanem úgy dolgozzék 10—15 hallgató mellett is, mintha százával látogatnák előadásait. Akkor a kitartó, energikus törekvés végre is meg fogja törni a részvétlenség jegét és terjedni fog a tudás. És végre is ez a fő dolog s nem az, hogy X urat tizen vagy százan hallgatták-e s szereztek-e neki elismerési babérokat?

Ideális törekvés nélkül, a szent czél érdekében esetleg ingyen végzett munka nélkül, nem fognak sikerülni az ilyen munkálatok.

Most azonban már, hála a felülről jövő elismerésnek is, sok tekintetben megkönnyebült a tudás terjesztésének munkája. Társulatok, egyesületek és egyesek ilyen irányu törekvéseit jobban méltányolják, nagyobb részvétellel látogatják nemcsak a fővárosban, hanem az ország különböző szellemi középpontjain is. Budapesten a szabad liceum mellett munkásgimnáziumok is működnek s az emberek nagy száma igyekszik kipótolni azt a tudást, a mit a kenyérkereset gondolata között elmulasztott. De más nagyobb városok sem maradtak hátra. 1908-ban

az ország 313 városában 1019 előadást tartottak. 1909-ben 30 munkásgimnázium működött az ország területén s átlag 1508 hallgató járt állandóan az előadásokra. A nyugati országok viszonyaihoz mérve bizony nagyon kezdetlegesek ezek az adatok, de hát végre kezdeni is kell valahogy, nem lehetünk egyszerre a virágzás korában.

Hogy az így terjedő tudás eleintén fölületes lesz és csak a legfőbb vázakra terjed ki: az természetes. Lassanként, ha belemerül a közönség és megkedveli a tudást, akkor furja bele lelkét a mélyebb rétegekbe és nagyobb alaposságra törekszik. Évtizedek munkája ez, itt nem ítéltünk egy esztendő hatása szerint.

Ha ennek az egyre erősödő mozgalomnak nagystilű jelentőségét megértjük: sajnálnunk kell, hogy itt nálunk még nem tudunk az alkalmosság kezdetleges kapkodásaiból kiemelkedni. De nem csak mi vagyunk így, hanem nálunk nagyobb és kulturásabb városok is. A mozi mulattató előadásai jobban vonzzák a közönséget, a kabarék vicces számai fölött sem kell a fejünket törni s a kuplák esiklandós élezei jobban ingerelnek a tapsra, mint a tudás néha szárazabb dolgai. A tudás terjesztésében sok lelkesezésre van szükség és sok türelemre is. De ha ez a kettő nem hiányzik, az eredmény nem fog elmaradni.

De az a fontos dolog; hogy bár mozi szerű mutatványok s ének, zene fűszerezzék is a száraz tudást; fontos dolog, hogy tervszerűen válogassuk ki az egy esztendőre való előadási anyagot s ne csak úgy alkalmosságként kapjuk elő ezt vagy amazt mintegy az orránál fogva. Maga a tudás anyaga is legyen egy év folyamán változatos és érdekes és fokozatos haladást mutasson. Nem szabad egyoldalúknak sem lennünk és kizárólag egy párt szolgálatába állanunk, ha a közönség körében a tudás terjesztését tűzzük ki czélul. Sőt úgy tesszük érdeke-

Valaszky órái a legpontosabbak!

RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 20. sz.

sebbé a dolgot, ha különböző meggyőződésű emberek közül válogatjuk a legalkalmasabbakat. Így megóvjuk a közönységet is az egyoldalú fejlődéstől.

Itt persze mindig a legáltalánosabb szempontból szólunk. Egészen más, ha valamely egyesület nyíltan egy bizonyos irányu felvilágosítást tűz ki célul; attól nem várhatjuk, hogy az ellenkező pártállású előadót is szerepeltesse. Bár itt is legjobb minden szélsőségtől tartózkodni; mert a szélső végletek az ellenkező végleteken kihívják és erősítik egymás működését.

A kultúra áldásaiban részesíteni kell a legszélesebb néprétegeket is, de okosan, józanul és nem a fennálló erkölcsi alapok lerombolásával. Általában az az elvezéreljen bennünket, hogy a vallási és erkölcsi alapoknak mindaddig hagyjunk békét, míg csak azok helyébe a mainál jobb és általánosán megfelelő pozitív alapokat nem tudunk biztosan állítani. A ki csak tagadni és rombolni akar, a nélkül, hogy építeni tudna: az vétkezik a társadalom erkölcsi alapjai ellen és veszedelembé dönti a társadalmat, mikor feltorgatja annak erkölcsi alapjait.

Az erkölcsi alapok békében hagyása sőt jóakaratu fejlesztése és tisztítása mellett teljes erővel buzgósággal törekedjünk minden módon elősegíteni a tudás terjedését és ez a törekvésünk legyen cél-tudatos, kitartó és türelmes, mert csak így számíthatunk arra, hogy munkánk a kultúra és a haladás apostolainak munkája nevét megérdemelje. A ki pedig nemzetét a kulturában és haladásban előbbre viszi: azt méltán megilleti a legnagyobb elismerés. +

TÁRCZA.

Hajótöröttek.

Lásd mi bösz a szél künn a tengeren,
Mint kavarodik alattunk a hab . . .
Kapaszkodjál meg drága kedvesem,
El ne sodorjon ha hajónkra csap.

Egy új világba indultál velem:
Álomszigetet, új célt kerestünk . . .
Most merre az út? nyomát se lelem.
Jaj, mi két szegény zátonyra estünk!

Veszünk; két karom gyenge, roskatag
S a vitorlákat eltérte az ár . . .
S míg a kötelek szerte bomlanak,
Felsír felettünk a halálmadár . . .

Körül feldagad Isten haragja;
Korbáccsal veri a habot a szél,
S amíg sajkánkat messzeragadja,
Fáradt lelkünk az örvénybe alél . . .

De nem! Légy erős; még próbát vetek,
A míg le nem sujt egy újabb roham,
S ha elszakadnak minden kötelek,
Fond át a nyakam s megyek boldogan . . .

Telek A. Sándor.

Régen és ma.

— Irta LENGYEL GYULA. —

I.

Az alkonyat teregeti párás, sűrű fátyolát a tájon s a hogy az erdő közt urrá kezd lenni a sötétség, mindenfelől hangok hallatszanak. A vadlud gágogása, az őz riggyentése, vaddisznó rőfögése, szarvas bőgése és a barlangi medve mormogása egy általános, zürzavaros hangzavarrá olvad össze az égig érő százados fák alatt.

Széljegyzetek.

Valahonnan, nagymessziről közelget felénk a kaszás ember. A nagy uralkodó, a kinek az udvartartása nagyon csendes emberekből áll és mindig másokból, folyton újakból. Még nincs itt; lehet hogy ki is esünk az utiából, de a lépése zaja idehallszik és annak is rettentő a hatása. Mint mikor az állatnak megsugja valami titkos érzéke a közelgő földrengést és az korlátot döntve, kaput ugorva, a gazdáját nem ismerve rohan ki és fut, míg összetöri magát, az ember is megkísérli összeszedni, a mi je van és elfutni vele valami csendes helyre, a hol nincs bántás, nincs veszély. Am mire elindulna, már nincs semmije. A pénz elolvadt, eltűnt, szétfoszlott mint a délibáb és a tegnapi nagypénzüek ma már nagyon alázatosan és hálásan köszönik meg azt a kis állást, a mit a jó szerencse vagy szánakozó lélek ad nekik; szegény emberek garasa, nábobok kincse semmivé lett és a fényes bankpalotáknak és a kicsiny szalmás házikóknak küszöbén ott üldögél a rongyos és sovány asszony: a gond.

Írók és muzsikuskok albumlapnak keresztelik el azokat a rövid, odavetett kis gondolatokat, a melyek egy pillanatban, mint a villámlás fénylenek fel. Ime két kis albumlap ebből a nagy tekete regényből, a mit most élünk át.

*

Köves és erdős hegy. Nyáron gyönyörű lehet, most egyhangu, fehér a hótól. Nagy, puha pelyhekben esik, nem lehet messze látni. A tetőn tisztás, rajta egy kis zömök kőépület, az őrház és előtte egy ide-oda mozgó árnyék, a katona. Azon a hat lépésen, a hol járkál, le van taposva mélyre és simára a hó, másutt dagadt és lágy, mint a pelyhes párna. A lépések ütemesen roppannak meg-meg a havon, a legény nem is veszi észre, hogy jár, mint az óra ingája lendül a teste a hat lépésen jobbra-balra . . .

Az esze pedig odahaza jár. A kis faluban, a honnan olyan nagy könyhullatások között bocsátotta el az édes anyja. Hogy az állomáson még a kalauz is megtörülte a szemét, mikor az a szomorú asszony utána kiáltott a vonatnak, hogy „szerelmes fiam . . .” Hiszen nehéz volt elválni. Nehéz volt beleszokni ebbe a szeretet telen, komisz katonáéletbe, de mégis csak ment valahogy. Lám, már két esztendő pergett le azóta. Es az a hátralevő egy kis év, majd csak

Az óriási pátrányok által eltakart barlang szájánál mozgolódás támad. Az ember nappali vadászata után — melyre elkísérte asszonya is — éjszakai nyugovóra akar térni. De a barlang szájánál egy hivatlan vendég, egy hatalmas barlangi medve állja útjokat, a melyik míg vadászaton odajártak, elfoglalta megszokott helyüket.

Az ember ledobja válláról a bölény czombot, melyet társaival nehéz tusa árán szerzett s két kézre kapva hosszunyelű, agancsból csiszolt baltáját; őszes haját szeméből kisimitva figyel a zajra.

Hatalmas, izmos alak; felső karján duzzadnak az izmok, arcán végig az őszes bajuszon, szakállon keresztül három hatalmas sebhely, a barlangi medve körme nyomának piros hege látszik. Lágykát hiuz bőr takarja. Oszlopos, kékeres czombján sebhely sebhelyet ér. Minde-nik egy küzdelmes életnek beszélő bizonyossága.

De a gerincz hajlott már az évek súlya alatt. Az asszony szép, sugár természetű, szőkehajú, természetes nő. Keble fiatalosan feszül előre. Izmos karjainak gömbölyű vonalát nem törte még meg az idő. Nincs egy éve sem, hogy midőn párját a mammoth eltaposta s az erdő népe diadalmos lakomát csapott az elejtett hatalmas állaton: ez emberhez állt, ki a csoportnak vezetője volt, kinek párját kevéssel az előtt sodorta el a megáradt patak.

Az ember nesztelenül, óvatosan közeledik a barlang szája felé; kezében a küzdelmekben hűsége társa, barkócaza fanyelű agancs baltája. Övében a hiuz bőr alá dugott obsidián késnek csak a sziltából faragott hosszú nyele látszik.

A mint az óriás pátrányt elhajtáná a barlang szájáról; oldalról egy hatalmas barlangi medve irtózatossal bődüléssel nekiugrott és a nyakába harapott.

Az ember eldobva baltáját, melynek úgy sem vehette már hasznát, pusztá kézzel kapta

az is elmulik. Csak ne hozták volna őket ide le, ebbe a görbe országba. Ugy mondták, háboru készül és éles töltést osztogattak szét közöttük, tizenötöt fejenként, pedig olyan jámbor népesség ez a bosnyák, hogy egy rossz tekintettel sem bántaná meg a katonát, nem hogy kezét emelne rá. Ezen az istenverte hegyen is itt kell róni a havat és őrizni azt a néhány zászlót, meg lámpát, a mi a jelzésekre a kőházba van csukva, pedig az egész tájékon nincs egy teremtet lélek és kezd elmosódni az az ut is, a mit a patroll taposott ki egy félórával ezelőtt.

A hóesés lassan megszűnik. A legény megáll, leveszi a sapkáját és megtörüli a fejét, homlokát. Nem izzad, de jól esik. Tovább indulna, de amott a balkeze felől, a másik hegyoldalon valami mozgást hall. Megáll és odafordul, kicsit előrehajolva. És ebben a pillanatban a fehér völgyek halálos csendjét fegyver dörrenése vágja ketté. Éles, csengő durranás, rövid, csaknem egészen visszhangtalan, mint az új golyós puskáké. A legény gépies mozdulattal lekapja válláról a puskáját, emelné is, de csak tartja egy pillanatig és lassan lehajlik a feje előre. A nehéz puska halk dobbanással esik le a hóba és odadül mellé csendesen a legény is, arczszal letelél, széttárt karokkal, mintha ölelni akarna valakit . . .

Csak a melle táján pirosodik meg egy kicsit a hó . . .

*

Nincs más látnivalója és nevezetessége a nyomorultul piszkos és kicsiny galicziai falunak, mint a kaszárnya. Az a nagy, kincstári sárga épület a falu végén, a melyeknek a kapuja fölött olyan gögösen vág kétfelé is egyszerre a sasmadár.

Este van. Az apró kaszárnya ablakokból keskeny fényesíkok hullnak az utra és megvilágítják valami hazatérő parasztnak a bundás, medvezammogásu alakját. A takarodót az imént fuja el a kürtös és odabent aludni készülnék a katonák. A hosszú teremnek csak a közepén pislog egy félnék petroleum-lámpás, füstös és rossz szagú. De ez a kis pislogás is elég annak a fiúnak, a ki felkönyökölve az ágyában, egy levelet betűzget. Barna arcu, nagy szemű legény, valahonnan a Kunságról kerülhetett ide, az Isten háta mögé és ebben a nagy, vad idegenségben olyan áhitattal forgatja a

torkon a bozontos vadat s hörgő artikulálatlan ordítások között rugta, szoritotta hatalmas ellenfelét és nagy erőfeszítés után a földre gyürte. Hanem nyakából vastag sugárban ömlött a vér, később nem nyulhatott, mert ha egyik kezével elbocsátja a medve nyakát, urrá lesz az fölötté azonnal.

Erzi, hogy ereje lankad. Sok viszontagságok között megedzett izmai lassanként felmondják a szolgálatot. Vére egyre hull. A medve még mindig hörög, sőt hogy a hatalmas kezek szoritása gyengül, új erőre kapva mozgolódni kezd. Egy nagy rántás bozontos testén s az ember alul marad, elernyedte kezében görcsösen szoritja a medve bundáját, de a torka kicsuszott kezéből s vérével egyre fogy ereje is.

A medve irtózatossal bődüléssel az arczába mar, de ugyane pillanatban egy hatalmas kőbaltától találva, élettelenül roskad az ember fölé.

Felettük ott áll a másik ember. Diadalmos ifju szépségében, baltáját magasra emelve áll s tekintete az asszony tekintetét keresi. A győző büszkesége s a szerelmes férfi minden indulata ott lobog, ott lángol fekete szemében.

A mint egy pillantást vet az agyonvert medvére s az elvérzett emberre, int az asszonynak. Felveszik a holtat s a barlang mélyében együtt elföldelik, eltemetik szépen. Aztán kijön az ifju ember a barlang elébe s obsidián kését elővéve, megnyuzza a medvét. Bozontos bőrét azon melegében az izgalmak miatt remegő asszony vállára terítve, meg fogja a kezét s szeliden szól hozzá: „jer.”

És az asszony elment s ott, a hol az óriás fák alján kristályvizű patak csörgedez, a hol az iszalag és vadborostyán kővér indája szötte át meg át az óriás fákat; egy cseppkő barlangban, melynek minden zeg-zuga csillogott a felszított parázs fényében, odaborult a férfi melére s zokogott csendesen.

görbesoros, szarkalásos levelet, mintha a bibliát forgatná. És olvassa.

„... továbbá édes fiam kívánunk neked az Istentől jó egészséget és csak vigyázz magadra, hogy ne gyere beteg haza, majd eltelik az a félesztendő, a mi még hátra van neked, inkább majd küldünk pakkot és nagyon várunk már téged, meg aztán tisztel a Mari is, a Fejér Mari, aszongya szívesen vár terád akár két évig is még, hát csak igyekezz, hogy elszabadulhass onnan, továbbá tudatom veled, hogy a szomszédék Miska fia...”

A legény leteszi a levelet. Bánja is ő a szomszédék Miskáját most! Ott muzsikál, ingerkedik a fülében, hogy „aszongya, szívesen vár reád akár két évig is még.” Valami nagy melegség önti el a szívét, valami jóleső ellágyulás, hogy mégis van valaki, a ki csak olyan nehezen számolja a napokat, mint ő, a ki szívesen vár reá....

Hátrahajítja a fejét, le a párnára és lehunyja a szemét. Valamelyik legény halkán dudolgat az ágyában, hogy „csak a szabadságos kis könyvemmet várom...” És abban a boldog kábulatban, a melyik leszáll a legény kifáradt testére, az álomnak kéjes bódulatában megnő, szétárad az a kis dallam, betölti a lelkét és úgy hallja, mintha már sokan énekelnének, lányok, legények és mintha harang is zugna közbe és nyargaló lakodalmas szekér robaja hallatszanék; és mire elalszik, már eltűnt a kaszárnya szomorú falaival, pislogó lámpásával és mint a mindent megaranyozó, mindent átható és megszépítő napfény, előnti a lelkét boldogsággal, a rideg falakat bibor ragyogással és az egész világot ujjongó muzsikával az ide is utána szálló, türest, megnyugvást és boldogságot hozó szerelem.

Színház.

A színelőadások nem végződtek a múlt vasárnapon, hanem hétfőn is játszottak s az utolsó napokon a közönség még talán legnagyobb számmal jelent meg.

Szombaton, január 18-án „A próbaházasság” című régi jó darab került színre *Katona Terus* jutalomjátékául. Bár a darabot nálunk is előnyösen ismerik, csak gyéribben látogatta a közönség. A színészek játéka jól sikerültnek mondható, kivált *Katona Terus* igen jól adta naiv szerepét.

A régi otthont siratta-e ugyan, vagy az újnak örült?

Vagy talán a csendes zokogás, ott az új férfi mellén, a megholtak szólt?

Talán mindkettőnek, mert reggel már egymást kézenfogva indultak neki a nagy rengőteknek, . . . az életnek.

II.

A fényesen kivilágított lépcsőházban az inasok és szolgálók cifra ruhás hada fogadja az automobilból kiszálló elegáns közönséget.

Pazarabbnál pazarabb, csillogó ékszerekkel behintett toillettek a nőkön; csak egy szép kék szemű, szőke hajú asszony van egyszerűbb ruhában.

Az urakon a fekete ruha, a szabóművészetnek valódi remeke.

A ruhatárban a sok hermelines, sealskin bundák mindenike egy-egy vagyont ér meg. A virágokkal megrakott lépcsőház kellemes levegőjében az elegáns hölgyek könnyű fátylaikkal a mint elszűnnek, azt hinné az ember, hogy valami másvilág itt felejtett tündérei ezek.

A sima, parkettes nagyterem villamos csillárja nappali fényt áraszt a csoportokba verődött, halkán beszélgető nőkre, frakkos férfiakra.

A házigazda, *Blumentfeld* bankár nevenapja van ma. Azért e sok vendég. A bankár elhizott

Vasárnap 2 előadás volt. Délután félhelyekkel, minden kihagyás nélkül a „Leányvásárt” hirdették. Este két kisebb darabot és utána Cabaret adtak *Oláh Gyula* zenekarának közreműködésével. „A miniszter előszobája” cz. dramolemben kivált *Agotai* tűnt ki a kérvényező szerepében. „Szép Galathea” czimszerepét *Thurzó Margit* adta sok ügyességgel. *Katona Terus*, *Antal* és *Virágh* is jól érvényesültek.

Hétfőn utolsó előadásul „A frankfurtiak” című kacagató vígjátékot adták s az előadásra ráillik az „Ende gut, alles gut” közmondás. *Lotti* szerepét *Katona Terus* adta kedves bájjal, a nagymamát *Bera Rózi* igen jól alakította. *Agotai*, *Virágh*, *Rácz*, *Antal*, *Szép* s az egész ensemble jó harmoniával alakított.

A bucsuzás jó benyomást tett a közönségre.

Esküdtszéki főtárgyalások.

Február hó 3-án és 4-dikén lesznek a helybeli királyi törvényszéknél, mint már jeleztük lapunk múlt számában, az esküdtszéki főtárgyalások.

Az első napon: 3-ikán *Kolbay Sándor* kir. törvényszéki és esküdtbírósi elnök elnöklésével fogják tárgyalni a vizsgálati fogságban lévő gyilkosság büntetével vádolt 16 éves *Vas József* hanvai lakos ügyét, s a vádhatóságot dr. *Mészáros István* hivatalvezető kir. ügyész képviseli.

Az eset az, hogy Hanván a katonaság átvonulásakor okozott károk megtérítése végett jelentkeztek a károsultak, s ekkor id. *Varga Miklós* *Vas Jánost* egy ostornyéllal megütötte s *Varga Miklós* fia: ifj. *Varga Miklós* látva a civakodást, szintén nekiment *Vas Jánosnak* s késével felé szurt, azonban a szurás csak kezét érte *Vas Jánosnak*, mert sikerült a támadást elhárítania. Még az nap délelőtt *Csiből* hazajött *Vas János* fia: *Vas József*, ki hallotta apja megtámadását és elhatározta, hogy ifj. *Varga Miklóst* megöli. Délután vasvillával felfegyverkezve el is ment ennek házához és nekirontott *Varga Miklós*nak, ki a támadó kezéből kiragadta a vasvillát és azt eldobta s birokra kelt a két legény. Dulakodás közben *Vas József* kirántotta előzően kiköszörült éles kését és úgy összeszurkálta a földön fetregő ifj. *Varga Miklóst*, hogy az elvérzett. — A főtárgyalásra 8 tanu és 3 orvosszakértő van beidézve.

termetével büszkén sétál el a vendégek között s mindenik vendéghez van egy szíves szava.

A mint a terem sarkához ér, felvillan a szeme. Észrevette, hogy ott ül magában főkönyvelőjének szép kékszemű felesége. Az asszony kiválik a többiek közül szépségével és egyszerű ruhájával. *Blumentfeld* ur hozzá sétál s a mint odaér a magánosan ülő nőhöz, csendesen sugva mondja neki: Köszönöm, hogy eljött, *Ilonka*!

Az asszony elpirul. Éppen feljűk tart férje, egy szép barna férfi, kinek éveinek száma a bankáréhoz képest talán csak felényi. A mint megpillantja, hogy főnöke a feleségével beszélget, tovább sétál a terem másik része felé.

Blumentfeld ur a szép asszony fölé hajolva, suttog.

— *Ilonka*, látja ezt a fényt, ezt a pompát? Ez mind a magáé lehetne. Legyen okos, hiszen a maga királynői termetére úgy nem illik ez a szegényes ruha. Hallgasson meg végre s maga lesz a város leggazdagabb nője.

— Igen? A *Blumentfeld* bankár szeretője? Nem, nem lehet soha!!

— Nem a szeretője, hanem az imádott szép felesége! Nézze édes, itt a sok fényt, pompát; tizenkét szobában, keletnek milliókat érő drágaságaival. Mind a lábaihoz rakom, . . . csak egy kicsit szeressen.

— De hát a férjem?

2-ik napon, febr. 4-én valószínűleg *Cseh István* kir. táblai bíró, helyettes esküdtszéki elnök vezetésével a vizsgálati fogságban levő és gyilkosság büntetével vádolt *Jaczkulják Andrásné* szül. *Nyunyuk Zsuzsanna* ügyét tárgyalják s ekkor a vádhatóságot *Lehoczky Márton* kir. alügyész képviseli. Az eset az, hogy *Jaczkulják András* rimakokovai lakos 1909. márczius havában Amerikába vándorolt ki, s itthon maradt feleségének 2600 koronát küldött haza, mely összegből 500 koronával adósságot törlesztettek, a többi pénznek pedig nyakára hágott az asszony, ki *Pinczik Györggyel* és *Barta Józseffel* nagy barátságban volt, az erkölcsös életről igen laza fogalmakkal birt. A férj 1912. évi márczius hó 12-én Amerikából hazajött, s itthon megtudta, hogy pénz nincs és hogy az asszony az ő távolléte alatt igen erkölcstelen életet élt. Érthető, hogy a házasság élet ettől kezdve nem volt nagyon boldog, s az ember sűrűn szidalmazta és meg is verte a hűtlen asszonyt. — Május hó 26-án *Jaczkulják* megverte a feleségét, ki nagyon elkeseredett, s eszébe jutott, hogy van neki valami arzen mérge, melyet állítólag *Kiszely Andrásné*től kapott 1911. évben, s ebből a méregből beletett az ura két deczi pálinkájába. Az ember megitta az italt, de nem ártott neki. Junius 4-én ujabbán elszenvedett verés után, 6-án este pálinkában és másnap reggel krumpliban adta be a mérget az asszony urának, mitől ez göresöket kapott s 11-én meghalt. — A kir. ügyészség bünrészesség címén *Kiszely Andrásné*, *Pinczik György* és *Barta József* ellen is vádat emelt, de azt később el ejtette. — *Kiszelyné*ről az volt a gyanu, hogy *Nyustya-Likéren* hirtelen elhalt urát arzénnel mérgezte meg, s ugyanabból a méregből adott *Jaczkulják*nek. *Kiszely András* hulláját exhumálták, de arzén mérgezésnek nyomait nem lehetett kimutatni. — *Jaczkulják*né tárgyalására 7 tanu és 3 szakértő van beidézve.

Kisorsoltattak e ciklusra rendes esküdtek-ként:

Lados András, *Heinzelman Alfréd*, id. *Andrik András*, *Stolcz Zsigmond*, *Bódi Dénes*, *Gregorec Mihály*, *Réthy Andor*, *Vietórisz Gyula*, *Spéczián Dezső*, *Kolbenheyer Gyula*, *Lovesányi Dezső*, *Diószeghy László*, dr. *Teichner József*, *Takács László*, *Kerekes Dezső*, *Soltz Lajos*, *Jeszny Gáspár*, *Beélik Iván*, *Sichert Károly*, *Fábián Béla*, dr. *Batta Pál*, dr. *Ferderber Jakab*,

— Óh, az ne busitsa, őt a fiumei fiók főnökévé teszem.

— Szóval megfizet értem?

— Hát megfizetek, ha úgy tetszik! Van reá módom.

— Fogatok, autó, brilliáns függők, diadéme; ez a pazar tényű lakás és a sok szolgáló, kiknek mindenike — velem együtt — a parancsát lesné. Ez nem kell magának, *Ilonka*?

— Mit sajnál elhagyni, a szegénységet, a nyomorúságot, a részletfizetési terminusokat, vagy a . . . végrehajtót?

Sétálók közelednek, az asszony könnyes szemét törli, a beszélgetés abba marad. *Blumentfeld* ur elvegyül a többiek közé.

Hanem mikor a cigány rákezd a keringőre, *Blumentfeld* ur a szép könyvelőnével kering és az asszony arca már nem olyan szomorú.

Azután? . . . Azután a könyvelő ur elment Fiuméba. Az asszony pedig a bankárral utazott nászutra. S a mint Páris sok csillogó drágaságát nézték, felkaczagott az asszony.

Ugyan e kaczagás kinek, minnek szólt?

A könyvelőnek nem, *Blumentfeld* urnak sem, csak a . . . tárczájának, vagy egy harmadiknak, a ki mindig ott van, a hol öreg a férj s fiatal az asszony.

Megérkeztek

az új őszi és téli kosztüm-kelmék óriási nagy választékban. Fehérnemű kelengye, vászon és asztalneműek.

Kivánatra mintagyűjteményt készséggel küldünk, esetleg meghívásra utazónk által bemutatjuk.

ROSENBERG GYULA és TESTVÉRE ruhakelme és kelengye nagy áruháza MISKOLCZ.

Koreny Pál, Náray J. Albert, Kiss Ferencz, Komáromy Géza, Fodor Gusztáv, Sági Sándor, Czibur Pál, Kovács András.

Helyettes esküdtek: Gránát Dezső, Molnár Lajos, Halász József, Kovács Gyula, dr. Deutsch Miksa, Barányi György, Simon László, Ivanik György, Andrási László, ifj. Lévai István.

Hirek és vegyesek.

Személyi hírek. *Bornemisza* László főispán és *Lukács* Géza alispán a múlt hét elején hivatalos ügyekben Budapesten időztek.

Samarjay János ref. egyházi főgondnok nevével f. hó 21-én hosszabb tartózkodásra Budapestre utazott.

Felgyógyult miniszter. Gróf *Serényi* Béla m. kir. földmivelségi miniszter az operáció után meggyógyulva hagyta el a Dapsy-téle István-uti szanatóriumot s e héten f. hó 25-én Putnokra birtokára érkezett, honnan üdülés végett délvidékre utazik. Itt említjük meg, hogy múlt héten a nemes gróf szülőhelyéről: Putnokról *Molitorisz* Zoltán járási főszolgabíró vezetésével egy tizenkét tagú küldöttség tisztelgett a népszerű miniszternél, hogy felgyógyulása alkalmából üdvözölje és Putnok közönsége meleg szeretetét és háláját tolmácsolja. A miniszter rendkívül kegyesen fogadta a küldött séget, a szép figyelemért köszönetet mondott s biztosította a miniszter kegyelme és nagy szeretete révén rohamosan fejlődő Putnok közönségét további jóindulatáról.

Diszpolgárrá választás. Gömör- és Kishontvármegye Kövi község képviselőtestületi közgyűlésén *Kuna* Aurél nagyrőcei járási főszolgabíró diszpolgárrá választotta, honorálni akarván evvel a főszolgabíró évtizedes munkásságát és a nagyközség iránt tanúsított mindenkorai jóindulatát. A diszpolgári oklevelet f. hó 23-án egy 12 tagból álló küldöttség nyújtotta át a kitüntetett főszolgabírónak. A küldöttség tagjai voltak: *Valkay* György, *Jerem* Aurél, *Petrenko* János, *Vankó* János, *Ján* János, *Nandrási* János, *Dalon*, *Frenyó* János, *Szabó* János, *Filip* András, *Babela* András, ifj. *Kristof* Márton és *Boczo* János. A küldöttség nevében *Valkay* György körjegyző tartott beszédet, kiemelve a kitüntetett érdemeit. Délben az új diszpolgár vendégül látta a küldöttséget és a fehér asztalnál ismételtén kifejezésre jutott a népszerű főszolgabíró iránti szeretet és tisztelet.

A rozsnyói püspök Budapesten. Mint értesülünk, *Sipeki Balás* Lajos rozsnyói püspök a múlt héten Budapesten járt és ott részt vett a hercegprimás elnöklete alatt tartott püspöki konferencián, a melyen több országos érdekű egyházi ügyről tanácskoztak.

Coburg Fülöp herceg vadászata. F. hó 20-ikán este a rendes személyvonathoz kapcsolt külön kocsiban az itteni vasuti állomásra érkezett *Coburg* Fülöp kir. herceg *Agost* herceggel együtt. Az állomáson *Czirbesz* József uradalmi intéző és *Schulhof* Pál állomásfőnök fogadta az érkező hercegeket, kik nyomban kocsira szállottak és Balogra hajtottak, hol több napig tartó vadászatot vettek részt. E vadászatokra idejövételüket kilátásba helyezték *Lipót* és *Lipót Szalvator* kir. hercegek is, azonban *Rainer* főherceg súlyos betegsége miatt le kellett mondaniok a vadászatot való részvételről.

Katonai kinevezés. *Figura* György helybeli gazdaság, segédfelügyelő hadapród tiszt helyettesé a kassai 34. gyalogezredhez: *Csapó* Gyula helybeli munkásbiztosítási pénztári szám ellenőr pedig hadapród őrmesterré nevezetett ki az egri 60 ik gyalogezredhez.

Mértékhitelítői kinevezés. A kereskedelemügyi miniszter az állami mértékhitelítő hivatalok személyzeti létszámában *Tóth* Péter rimaszombati állami mértékhitelítőt a IX. fizetési osztálybeli állami mértékhitelítővé, *Nagy* Dániel rimaszombati napidíjas mértékhitelítőt pedig a XI. fizetési osztálybeli állami mértékhitelítővé nevezte ki.

Elöléptetés. A m. kir. pénzügyminiszter *Hermann* Béla rimaszombati pénzügyigazgató-sági kir. állami végrehajtót jelen minőségében és állomáshelyén való meghagyással a IX. fizetési osztályba léptette elő.

Állatorvosi áthelyezés. A tornaljai járás kitejtett állattenyésztést üző gazdaközönségének már régebben hangoztatott kívánságát teljesítette a földmivelségi miniszter azzal, hogy a vármegye és később az államszolgálatában megöregedett *Lehoczky* Márton nyug. törvényhatósági állatorvos helyébe annak fiát: *Lehoczky* Zoltán m. kir. állatorvost helyezte át Tornaljára és bizta meg az ottani járási m. kir. állatorvosi teendőkkel. Értesülésünk szerint az államnál 12 éve napidíjasként működött *Lehoczky* Márton felmentése alkalmával — ebbeli minőségében szerzett érdemei elismerésül — megfelelő állami nyugellátásban fog részesíttetni. Kívánjuk, hogy vármegyénk ezen régi tisztviselője a jól kiérdemelt nyugdíját még sokáig élvezhesse.

Gyászistentisztelet. Forgácsfaláról írja tudósítónk, hogy az ottani egyszerű fatornyos templomocskában megható gyászistentisztelet volt folyó hó 21-én *Dorsók* József nyug. plebános, a forgácsfalvai róm. kath. egyháznak 21 évén át volt plebánosa lelkiüdvéért, a ki Murány-hután, hol nyugdíját élvezte, végezte be földi pályafutását. Az egyházmegye egyik legterhebb parochiáját több mint 18 éven át adminisztrálta az elhunyt, kinek távozását szerető hivei igaz fájdalommal siratják. *Jókövy* Emil kántortanító megható gyászdalai felhangzása után, mise alatt az egybesereglett hívek szemei könnyekkel teltek meg s hangos zokogás közben fohászokdáltak a szeretett lelkipásztor lelkiüdvéért az Egek Urához. Jelen volt sok hívő, a tanítók növendékeikkel s a községi előjáróságok, élükön *Csorbai* Endre körjegyzővel. Az áldott jószívű ember, hitbuzgó pap, hiveinek szerető atyja, igaz magyar házigazda, jó barát, a megtestesült puritán jellemű férfiú emlékét az egész vidék kegyelettel őrzi.

Félévi vakáció. Január hó végével a középiskolákban beveződik az első félévi szorgalmi idő, a tanárok értesítőt állítanak ki az első félévi előmenetelről. Ezután egypár napi vakációt adnak a tanulóknak. Nálunk a főgimnázium és a polgári leányiskola féléve most záródik le s a félévi vakáció körülbelül összeesik a farsang végével. A főgimnáziumban épen összeesik, mert ott hétfő, kedd, szerda lesz a félévi vakáció s ez a három nap a vasárnapal egyesülve jó kis pihenő lesz a félévi munka után.

Halálozás. Tiszolozon f. hó 11-én hosszas betegség után elhunyt özv. *Botár* Gyuláné szül. *Korber* Aranka 42 éves korában. Nagy részvét mellett temették el a korán elhunyt urinót, kit hét árvája sirat.

Igazgatósági ülés. A kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma vasárnap délelőtti 10 órakor id. *Rábely* Miklós elnöklésével ülést tart, melyen kártalanítási és betegsegélyezési ügyeket fognak tárgyalni s választás utján betöltésre kerül a megüresedett II. oszt. kezelő külellenőri állás is. Végül vegyes ügyek tárgyalása van a programmba felvéve.

Korcsolyázó-egylet gyűlése. A rimaszombati korcsolyázó-egylet választmánya f. hó 21-ikén kedden a korcsolya pavillonban dr. *Wallentinyi* Dezső elnöklésével ülést tartott, melyen a közgyűlés előkészítésére vonatkozó teendőket állapították meg. Az elnök az évi jelentésben kegyelettel emlékszik meg *Molnár* József elhunytáról, ki az egyesület iránt, mint annak dísztagja, mindig melegen érdeklődött. A múlt évben 272 tagja volt az egyesületnek s december 8 tól január 15-ig volt nyitva a pálya. Az elnök meleg szavakkal emlékezett meg az egyesület 30 éves fennállása alkalmából rendezett ünnepélyes diszközgyűlésről s különösen annak kiemelkedő mozzanatát: dr. *Kálniczky* Géza dísztagnak az egyesület történetének ismertetésére vonatkozó értékes felolvasását méltatta elismeréssel. Volt január 16-án szép jelmezes jégünnepély, kétszer lampionos, egyszerű zenés korcsolya estély. Sajnálattal jelenti be az elnök, hogy a titkár: *Lehoczky* Márton lemondott, helyébe megválasztásra ajánlja a közgyűlésnek dr. *Rochlitz* Zoltán tanárt, a megüresedett választmányi tagsági helyre pedig dr. *Molnár* Józsefet ajánlotta. A választmány egyhangulag elfogadta a javaslatot. *Victorisz* Gyula pénztárnok jelenti, hogy múlt évben bevétel volt: 1755 kor. 65 fillér, kiadás pedig: 1664 kor. 32 fillér, maradvány 91 korona 33 fillér.

A pénztárnoknak elismerést és köszönetet szavazott a választmány. Ezután az 1912—13. évre szóló költségelőirányzat állapított meg. Az évi rendes közgyűlés határidejéül a választmány január 26. vasárnap délután fél 5 óráját tűzte ki. A közgyűlést a korcsolyázó-egylet pavillonjában tartják s határozatképtelenség esetén jövő vasárnap délután fél 5 órakor lesz a közgyűlés, mely akkor már tekintet nélkül a megjelölt számára, határozatképes. Sajnálattal vette tudomásul a választmány *Szigeti Benedek* Gyula pályafelügyelő lemondását; a közóhajnak engedve addig, míg a tisztt betöltésére alkalmas férfit találunk, a teendőket *Szigeti Benedek* Gyula látja el. Az ülés az elnök életetésével ért véget.

Ötven év története. A rimaszombati takarékpénztár múlt évi jubiláris közgyűlésén elhatározta, hogy az ünnepélyes alkalomból a pénztintézet ötven éves történetét megírattja. Az igazgatóság a nehéz, gondos utánjárást és alapos ismereteket igénylő munka megírásával *Bodor* István nyug. főgimnáziumi tanárt bizta meg, ki a reábizott feladatnak megfelelően már elkészült az értékes és hivatott tollal megírt művel. A hatalmas pénztintézet félszázados történetének ismertetése még az idei közgyűlés előtt hagyja el a sajtót.

Tudományos előadás a kath. körben. A múlt vasárnap délután érdekes tudományos előadást rendezett a helybeli kath. egyelet. A felolvasás tárgya volt I. Napoleon élete. A hozzátartozó vetített képek igen sikerülteknek mondhatók s maga a szöveg is jól érthető magyarázatot adott a világfelforgató francia hős életrajzához. A felolvasást *Márkus* László, a kath. egyelet titkára végezte. Szünet közben *Árva* György főgimn. tanuló igen ügyesen előadott élezes monológgal mulattatta a közönséget, a mely szép számmal vett részt a tudományos felolvasáson.

Alkoholelles nap. A legtöbb iskolában hamvazó szerdán tartják az alkoholelles napot, a mikor a tanulókat fölvilágosítják az alkohol káros hatásairól és mértékletes életre buzdítják. Amióta gróf *Zichy* János miniszter az elemi iskolákban kötelezővé tette az alkoholelles nap tartását, a tanítóknak sok gondot okozott alkalmas szavalni való versek beszerzése. Több oldalról történt megkeresésre az „Alkoholelles Szövetség” gondoskodott ilyen versekről, párbeszédokről, a melyeket szívesen bocsát a tanítók rendelkezésére. Mindössze néhány fillér (bélyegben is küldhető) postai és nyomtatási kiadások ellenében minden tanítónak küld ilyen verseket, ha aziránt megkeresik. Czim: az „Alkoholizmus ellen” szerkesztősége, *Gyergyószentmiklós*.

A jégpályáról. Szent Halifax hiveinek mulattatásáról buzgón igyekezik gondoskodni a helybeli korcsolyázó egyesület elnöksége, már a mennyire a változó időjárás engedi. A múlt héten tartott választmányi ülésen elhatározták, hogy ünnepélyeket rendeznek és hogy *csütörtök este* esetleg más napon *villamfény mellett zenés estélyt tartanak*. — Így hát még sok élvezetes sportra lehet kilátásuk az egyleti tagoknak. Az időjósok közül *Herschel*, még tartós telet jósol az idén.

A Coburg Fülöp herceg-féle banya- és kohóművek részvénytársaság kedden tartotta alakuló közgyűlését Budapesten a Hazai bank hivatalos helyiségeiben *Szitányi* Ödön miniszteri tanácsos vezérigazgató elnöklése alatt. Az új részvénytársaság, melynek alaptőkéje 6500000 koronában lett megállapítva, megszerezte a Coburg Fülöp herceg tulajdonában levő banya- és kohóműveket, melyek megvétele már előzetesen biztosított és az ez idő szerint meglévő berendezéseknek legbelterjesebb kihasználása mellett kibővíteni szándékozik a nagy olvasztótelepet oly célból, hogy az eddiginél lényegesen nagyobb vasércmennyiséget hozhasson forgalomba. Az igazgatóságba a közgyűlés megválasztotta: báró *Hatvany-Deutsch* Bélát, dr. *Kelemen* Gyulát, *Urbán* Viktort, báró *Üchtritz* Zsigmondot és *Wustl* Richárdot. A közgyűlés után tartott igazgatósági ülésen báró *Üchtritz* Zsigmond valóságos belső titkos tanácsos elnökké és báró *Hatvany-Deutsch* Béla alelnökké választott. Az új vállalat bankári teendőit a Hazai bank részvénytársaság fogja ellátni.

Ösi váraink műkincesei. *Andrássy* Dénes gróf ösi várát, *Krasznahorkát*, mely az *Andrássy*-hitbizomány állagához tartozik, a hitbizományi bíróság hozzájárulásával összes felszerelésével, rendkívüli értékű műkincesei vel, régiségeivel együtt *Andrássy Géza*, *Gyula* és *Sándor* grófoknak adományozta. *Andrássy* Dénes elhatározásának oka az, hogy ő az *Andrássy*-család monoki ágának utolsó férfi sarjadéka s így halála esetén a vár és a hozzátartozó összes birtokok két férjezett nővére, *Széchényi Pálné* grófné és *Maldeghem grófné* utódaira szállna át. Hogy tehát az évszázados vár az *Andrássy* birtokában maradjon, *Andrássy* Dénes gróf jelentékeny összegért az összes műkincesivel megváltotta. A vár átadása április havában fog megtörténni. *Andrássy* Dénes gróf ez okból megbizta *Mihalik József* kir. tanácsost, muzeumi és könyvtári országos felügyelőt, hogy leltározza a műkincesek mintegy ötödtezer darabból álló anyagát. Ez már meg is történt. *Krasznahorkavárában* e tárgyak nagy része üvegszekrényekben van elhelyezve és szakavatott kézzel csoportosítva s azok mindenki számára a várnagy által adott engedéllyel megtekinthetők. Hazánk területén számos hasonló, jókarban tartott várban vannak milliókat érő történelmi kincsek felhalmozva.

A főgimnázium hangversenye. Tegnap este tartották élénk részvétel mellett a főgimnáziumi ifjúság hangversenyét, utána tánc következett. A hangversenyről részletesebben lapunk jövő számában fogunk megemlékezni.

Igazságügyi kinevezés. A király az itteni törvényszéknél működött *Salzmann Ottó* nyiregyházi kir. alügyészt és a megyénkbeli dr. *Hubay László* szegedi kir. alügyészt kir. ügyésszé nevezte ki.

Megverte anyját. *Gresko György* kisveszverési lakos 1912. október 27-én anyjától 6 koronát kért abból a pénzből, mely egy váltóadósság törlesztésére volt fordítandó. Az anya nem akart fiának pénzt adni, mire ez a kezében levő kalapácsal anyja bal karjára úgy ráütött, hogy annak csontja eltört. A 20 napon túl gyógyuló sérelem okozása miatt e héten szerdán vonta kérdőre a helybeli kir. törvényszék *Kolbay Sándor* elnöklésével *Greskot*, kit dr. *Mészáros István* kir. ügyész vádbeszéde után felmenő ágbeli rokonon okozott súlyos testi sértés büntette miatt jogerősen 4 havi fogházra ítélték.

Alapszabályok jóváhagyása. A belügyminiszter a ratkói társalgási egyesület alapszabályait jóváhagyta.

Gyermekölés büntette. *Pelsőczön*, a *Blum*-féle intézetben szolgált *Máté Borbála* szobalány, kinek még oda szolgálatba lépése előtt folytatott viszonyából kifolyólag házasságon kívül élő és jól kifejtett fiu gyermeke született 1912. október 10-én, s a lelketlen anya a gyermeket elásta a szemétdombon, hol az megfult. Folyó hó 22-én *Kolbay Sándor* törvényszéki elnök vezetésével lefolytatott főtárgyaláson *Máté Borbálát* az itteni kir. törvényszék felelősségre vonta s dr. *Mészáros István* vádbeszéde és dr. *Kende Dezső* tornaljai ügyvéd védőbeszéde után bűnösnek mondta ki gyermekölés büntetésben s egy évi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre ítélték. Az ítéletet a vádlott és a kir. ügyész is megfélebbizte.

Sikerült vadászat. F. hó 23-ikán a majsai területen egy 8 tagból álló társaság hajtóvadászatot rendezett s arról értesülünk, hogy a 8 tagot számláló társaság 6 drb. vad-disznót ejtett el. Nem érdektelen e hirt közölnünk, mert e szám a vadászati statisztikába első helyre kerül.

Főtárgyalás a városházán. Mint a fővárosi lapokban olvassuk, nagyarányu bűnpört fognak tárgyalni *Losonc*-on február 10-én. Dr. *Huszár Lajost*, a ki a *losonci* közkórház igazgató-főorvosa volt, két évvel ezelőtt fejelemi uton elmozdították állásából. A balassagyarmati törvényszékhez százhetvenkilenc följelentést adtak be ellene magánokirathamisítás, hűtlen kezelés és sikkasztás miatt. Ez ügyekben a főtárgyalás február 10-én és a következő napokon lesz *Losonc*-on a városháza nagytermében. A tárgyalásra ugyanis több száz *losonci* tanut idéztek be s az igazságügyminiszter erre való tekintettel megengedte, hogy a balassagyarmati

törvényszék *Kletzár Lajos* elnöklésével *Losonc*-on folytassa le a tárgyalást. E bűnpör a rimaszombati m. kir. állami gyermekmenhellyel van összekötöttségben, mert a szabálytalanságok a gyermektartási összegek felvételénél tapasztaltak.

Hubó község kiválása. *Gömör Kishont* vármegye közönsége legutóbbi közgyűlésén a tisztii főügyész véleménye alapján elhatározta, hogy *Hubó* községnek a zádorfalai körjegyzői körzetből való kiválását megengedi és hozzájárul ahhoz, hogy *Hubó* a putnoki közigazgatási járásból való kiválás mellett 1913. július 1-től kezdődő hatállyal a tornaljai közigazgatási járásba a méhii körjegyzőségbe osztassék be.

Gondatlanság. *Várad* *Lászlóné* szül. *Horváth Emma* 29 éves sajjószentkirályi lakos folyó hó 22-én emberölés vétsége miatt állott a helybeli kir. törvényszék előtt azért, mert 1912. november hó 5-én a forró levessel telt tálat a padkára tette, s nem ügyelt 2 és fél éves *Irma* nevű leányára, ki a tálat magára rántotta és olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy ebbe belehalt. A bíróság 8 napi fogházra ítélte a gondatlan anyát, de a büntetést a novella értelmében 3 évre felüggesztette.

A „Gömör-Kishont“ előfizetési díja 1913. január hó 1-től egy évre: 10 korona!!

Súlyos baleset. F. hó 24-én este súlyos baleset történt a *Kossuth*-utcában, hol a *Krémer* szállító kocsijáról boros hordókat hengerítették le. *Ujvári János* mindenek egy 120 literes hordó leengedésénél megcsuszott és elesett, a nagy hordó hirtelen legördülése alatt bal czombján átment s a csontot eltörve súlyos zuzódásokat okozott. Beszállították a közkórházba.

Véletlen lövés. *Kisgömör* községben utóbbi időben sűrűn fordultak elő lopások és betörések s a gazdáknak ugyancsak résen kellett lenniök, hogy vagyoniukat megőrizzék. F. hó 21-én éjjel *Bálint József* 40 éves *kisgömör* gazda arra ébredt, hogy udvarán zaj van s kutyája erősen ugat és vonit. Fegyverét hóna alá kapva kisetett az udvarra, hol azonban nem talált senkit. Fegyverének ravasza azonban véletlenül elcsattant s a golyó bal lábát találta úgy, hogy azt átfurta. Súlyos sérülésével a kórházba szállították f. hó 22-én.

Az épületasztalos czim alatt az iparoktatási tanács gyakorlati kézikönyvet adott ki az építőasztalos iparosok részére. E hasznos kézikönyvet a miskolci kereskedelmi és iparkamara ajánlja az érdekeltek figyelmébe. Ára 1 korona 20 fillér.

Elkeseredett fiu. *Dúsán* *Bálint János* 20 éves fiatal legény f. hó 24-én öngyilkossági szándékból forgópisztolyával mellbelőtte magát. Tettének okául azt mondja, hogy a *Demeter József* leányát szerette s a leány is viszonzta az érzelmeit, de mindakettőjük szülei elleneztek a viszonyt. F. hó 24-én favágásért felvették a pénzt s a dúsai korezmában áldomást ittak. Ekkor *Bálint János* elkeseredésében leitta magát s így fordította a fegyvert önmaga ellen. Beszállították súlyos sérülésével f. hó 24-ikén a megyei közkórházba.

Háziipari tanfolyam vármegyénkben. Egyesületünk a tél folyamán *Rimaszomban*, *Serkében*, *Jánosiban* és *Felsőbalogon* rendez háziipari tantolyamokat. A tanfolyamokon a tanulók a kosárfonó mesterek vezetése alatt a füzvesszők gazdasági feldolgozását sajátítják el.

A szarvasmarha ára. A „Köztelek“ben olvassuk a *Janka*-majori gazdaság jelentését *Bács*-megyéből. Ebből megtudjuk, hogy az állatarak most magasak. — „Elsőrendű bizott ökörért 130 fillér 8% al ab istálló elérhető. Tehenekért 120 fillér 10% leütéssel. Hizott ürükrért 68 fillért ajánlgatnak kilogrammonként ab istálló.“ E szerint nem lehet olyan rossz dolog a hus kimérése, mert ha csak 170 fillér is kilója, már minden kilón 30—40 fillér lehet a tiszta haszon, minden métermázsán 30—40 korona s egy 5—6 métermázsás állatnál 150—200 korona. A hizott ürünél, ha kilóját 120 filléren méri, akkor elérhet kilónként 50 fillér hasznót, a mi egy ürünél 5—6 korona hasznót jelenthet. Nem utolsó dolog tehát a hus árusításával foglalkozni.

Egy elzúllott sziliczei legény. *Zajdó Imre* sziliczei lakost, a kit már régóta körözött a csendőrség, mert több rendbeli csalást és lopást követett el, mult héten *Dobsinán* megcsípték s onnan a *rozsnyói* járásbíróóság börtönébe kísérték.

Atletikai bál. Az ujonnan megalakult rimaszombati „Atletikai klub“ máris eleven életjelt ad magáról, február hó elsőjén *Álarezos bált* rendez. A sportok hivatásos művelői mindenkit biztosítanak róla, hogy az *Álarezos bál* a legdiszkrétebb és legszolidabb keretek közt fog lezajlani, úgy hogy oda a kényesebb igényű közönség is bátran elmehet. Ajánljuk az ifju egyesület bemutatkozóját a közönség figyelmébe. — Jegyek előre válthatók íj. *Rábely Miklós* könyvkereskedésében. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. — Külön meghívók nem bocsájtatnak ki. *Álarezos* nagy választékban kaphatók *Stech Kálmán* cézgnél. A zenét *Oláh Gyula* zenekara fogja szolgálni.

Ródlizók szomorúsága. Az u. n. „*Akasztóhegy*“ és a pokorági domboldal, különösen vasárnap és ünnepponon, szinte feketélt a sok ródlizótól. Mult vasárnap is kereskedő és iparos ifjúság s néhány intelligens uri család is kivonult a „ródli pályához“ s nagy buzgalommal hurezolták fel a szánt, hogy aztán óriási gyorsasággal leereszkedjenek a magas dombokról. Már több baleset fordult elő mult évben, úgy hogy mult télen az *Akasztóhegyen* való ródlizást hatóságilag beszüntették, s ez idén oda merészkedtek a sporthivek, nem rettenve vissza a nagy kocsiforgalomtól, mely ez utakon ugyancsak veszélyezteti a ródlizók biztonságát. Folyó hó 22-én aztán megszület a rendőrség és dobzó utján hozta köztudomásra, hogy e két helyen való ródlizás szigoru büntetés terhe mellett hatóságilag tiltva van.

Műkedvelő előadás. A susányi róm. kath. zene- és olvasókör február hó 2-án, az ujonnan épült templom belső felszerelése javára táncmulatsággal egybekötött műkedvelői előadást rendez. Szinre kerül *Lampérth Géza* egy felvonásos vígjátéka: „*Megjöttek a huszárok*.“ Ezt követi: „*A tót táncmester*“, monológ, előadja *Széles József*; „*Tréfák*“, előadja *Benyik Károly*; „*Göre Gábor*“, előadja *Sólya Lukács*. Belépő-díj: számozott hely 2 korona, ülőhely 1 korona; kezdete este 8 órakor. A jótékony cél érdekében felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. — A programról győz meg bennünket, hogy *Paulovszky Pál* tanító dicséretes működést fejt ki a magyarság érdekében a *Szuha-völgy* nemzetiségi lakói közt.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Ebzárlat. A mult héten kedden veszett ebet löttek le a *Hunyady*-utcán és *Felsőpokorágyon* is több veszett eb garázdálkodik. Miután a veszett állatok valószínűleg megmártak néhány városi ebet, esetleg embert is, azért a város kidoboltatta, hogy 40 napig az ebeket zár alatt kell tartani vagy szájkosárral ellátni, ellenkező esetben a kóborló ebeket elpusztítják. Az esetleg megmárt embereket fölhívták a jelentkezésre, hogy a *budapesti Pasteur* intézetbe szállíthassák.

Apolló-színház. Az *Apolló* mozgóképszínház mult héten érdekes mutatványokkal szórakoztatta a közönséget. F. hó 22-ikén szerdán délután az iskolák növendékei gyönyörködtek a „*Csikós*“ bemutatásában. E mellett több igazán szép, humoros és élvezetes képeket láttunk. Este megismételték a délutáni változatos és nagyszabásu műsort szépszámu közönség előtt. Valamennyi kép tiszta volt s a közönségnek nagyon tetszett.

Zárt palaczkokban eladott bor hibahatárának felemelése. A miskolci kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi miniszter az 1912. évi december hó 23-án kiadott rendeletének 5. §-át, mely a töltött boros palaczkokra nézve megállapított hibahatárt 4%-ban írja elő, odamódosította, hogy a palaczkborokra nézve megállapított ez a hibahatár a palaczkon jelzett mennyiség nyolcz (8) %-ig terjedhet. A hivatkozott miniszteri rendelet egyéb határozmányai változatlanul maradnak.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, a kik boldogult anyósom, illetőleg édes anyám temetése alkalmával megjelentek vagy részvétüket nyilvánították: ezen az uton is hálás köszönetünket fejezzük ki.

Rimaszombat, 1913. január 19.

Horváth Zoltán és neje.

Köszönetnyilvánítás. Mindazok, kik felejtethetetlen kis fiunk elhalálása alkalmával nagy fájdalunkat a temetésen való megjelenségükkel és részvétsoraikkal enyhíteni igyekeztek, fogadják szívből jövő hálás köszönetünket.

Rimaszombat, 1913. január hó 20. án.

Szojka Pál és családja.

A „Gömör-Kishont“ előfizetési díja 1913. január hó 1-től egy évre: 10 korona !!

CSARNOK.

Az utolsó romantika.

(Tabán lerombolásakor.)

Ti ódon, omladó falak!

Ti régi kor komor regősi!

De sokszor elcsodáltalak!

S bolyongva köztetek annyi ősi,

Csodás regőji dal fakadt

E lanton annyi év alatt!

Szerelm vidéke, ő s Tabán!

— Mihelyt leszállt *Tavas*z derűje

S a virág a szűznek ablakán

Kinyílt, — az éjbe megpendüle

A lant; szemérmesen kisuhand a lány —

S a *csókja* volt enyém ez éjszakán!

Ha! *Kéj* tanyája ő s Tabán!

Rapszódíát fakaszt a lanton

A *nyári* hév — a dal titán

Szerelmit zengi titáni hangon!

S elizzva, égve az örült árián

Enyém lett ő ah! e bűvös éjszakán!

Atértés tészke, ő s Tabán!

A tájt a hold s az *ész* lehe

Elbűvölé s a drága lány

Fölém borúlva megihlete.

Az *ősi* bú zokogott a lant dalán

S a *lelke* volt enyém ez éjszakán!

Hej! bú vidéke, ő s Tabán!

A tél helyét alig adta át

A *tavas*znak, a házak oldalán

Dúlt már a csákány s törte falát.

A lány: a poézis elüzve elsuhand

S a szegre akasztva meddön búsul a lant.

Budapest, 1912. jan. 11. *Horváth Barna.*

A régi társadalmi életből.

(Egy öreg ember régi emlékeiből.)

— Itta: LETÜNT. —

A társadalmi életnek ezt az aeráját azonban már régen megörölte az idő malma. Azóta egészen más zsüipek nyíltak meg az élet hegyvölgyein s a mostani generáció nagy része által dédelgetett modern irány árasztotta el és iszapolta be a területet.

Azóta — tisztelet a kivételnek — a nemesebb érzelmek bizonyos perverz elemeken szövődtek át világszerte. Nálunk pedig az azóta épült nagy területeken széjjel ágazó vasuti hálózat jóval közelébb hozta hozzánk a nyugatot, az ő raffinált műveltségével; közelébb hozta azt a már ki nem pusztítható, sineken járó erkölcsi filloxerát, a mely elősegítette a találkozás és érintkezés gyakoriságát és megszokását — és így a nap napmellett kínálkozó összetalálkozások és csábos eszmecserék is megmetelyezték az eddigi erkölcsi felfogást, az eddigi gondolkodás tisztaságának a dekadenciája jutott felszínre.

A napról napra mindinkább elharapódzó feminizmus kitelepíti lassankint a női finomságot és gyöngédséget megszokott kedves otthonából; s a női ridegség és arrogancia füstös kávéházaiba csábítja.

Mindezeknek a segítségére siet pedig a modern szép (?) irodalom, könnyelmű és negédes irányzatával, főleg pedig a frivol színművek, a

mik szintén tulnyomó részben a nyugatról importálódtak hozzánk.

És ennek a sok Rontó Pálnak kölcsönös asszisztálása mellett következett be az erkölcsi csőd: a lélek finomabb himporának leverése az egész vonalon.

Az egykori erkölcsi pátriarchátusok már régen kiszenvetkedtek. A tisztelekűség kolorit-freszkóival ékesített templomok már régen romban hevernek. Jómagam is élőtanuja voltam lassankint kimulásuknak, sőt most még a Veszta-tűz is csak pislog sok fehér butoros szobában.

Van a „Pesti Hírlap“ 1910. november 27-iki számában egy találó idézés, a mely ilyenformán hangzik: „Dumas Sándor a *Kaméliás hölgy* regényének valamelyik lapján mondja, hogy a legegészségesebbnek látszó, legpirosabb gyümölcsön is egy piczike, alig észrevehető fekete pont jelzi a belső rothadást, a férget, a mely a gyümölcsön rágódik.“

„Amelyik gyümölcsön ez a kis fekete pont látható, azt a gyümölcsárús külön kosárba teszi. Ez az olcsóbb kosár. S amelyik társaságban olyan férfiak és nők járnak, a kiknek csaknem mindenikén észrevehető ez a kis fekete pont, az a társaság maga is az olcsóbb kosárba való.“

„Dumasnak a hasonlatával élve, kezd a mi egész magyar társadalmunk az olcsóbb kosárba tartozni.“

Bizony ilyenfajta kosarakból jó sokat czipel a mostani társadalom s az egykori erkölcsi tisztaság kátyuba került; rég elmúlt idők ködébe van takarva: Fuit. Volt. Nincs.

Helyét pedig a modernségben tultengő talminapfényes időjárás váltotta fel, még pedig olyan mértékben, hogy társas összejövetelek alkalmával, előkelő hölgyek az emberi testben a nemi és szervi alakulásokat analizálgatják s a lelkiismeretnek a jellemre, erkölcsiségre és becsületre való hatását képzelésszülte chimérának minősítik.

Mondhatom, hogy buktenczet hányó logika.

Ha tehát valamelyik nőnek van lelkiereje és tisztességérzete magát cocotnak le nem alacsonyítani, vagy akárkinek van becsületérzése magát valamely aljas becstelenségtől visszatarítani: az önfegyelemnek ez a gyakorlása annyi, mint képzelődésszülte chiméra; míg ha a nő, főleg a férjes nő odadobja magát udvarlójának és saját perverz kedvtelésének; vagy az az akárki, hogy a tivornyázásokon, murikon, szerelmi légyottokon, löversenyen, kártyázó és pezsgős asztaloknál részt vehessen és e végből a becsületére bizott pénz közé markol, vagy más meg nem engedett módon sikkaszt, sőt lop: ez az eljárás realizmus, az élet természetes követelménye, erély.

De hát az ilyen fekete pontosan gondolkodó emberek úgy vannak bölcselkedésükkel, hogy a sok egymásra halmozódott bölcsesség nem birván jól elhelyezkedni erre a célra kellően be nem rendezett agyukban, el-eltévednek az igazi jellem és józan ész utvesztőiben.

*

A mostani modern életben a szabadszerelm rajongói azt hiszik, hogy abban a régi pátriarchális korban, a szerelmi félrelépések hiányában a társadalmi érintkezés nagyon unalmas s a ridegségig érdektelen volt.

Pedig nem úgy volt ám. Mert akkor is a nemes értelemben vett érdekesség fedte a társadalmi érintkezést egy igazán diszkrét körben. Azzal a különbséggel, hogy abban az időben a lélek, szellem és ész dominált az akkori szolid keretekben mozgó, de azért kedves, nyájas és kedélyes társas összejöveteleken; míg most a fegyelmetlen vér uralja a lelkierő, tisztesség és nemes lemondás hiányában tespedő tulmodern Don Jouánok és hopszaszák érzéki világát, a melynek kinövéséeként aztán sok mindenféle büzlük Dániában.

A mult század negyvenes évtizedében, abban a körben, a melyikben mint gyermek éltem, a hölgyek homlokát tisztaságuk tudatában bizonyos glóriaszzerű vonás jellemezte és ebben a tudatban az egymás kölcsönös becsülése s az ajkakon a finom, a kedves és tiszta, minden kacérságnélküli mosoly olyan bájos, olyan vonzó volt, hogy öröm volt abban a milienben élni.

Abban az időben még a pletykaféle terefere sem volt érzékenyen bántó vagy mértéken felül rágalmozó: csak olyanforma, mint az erdőben

a gerle kaczagása; vagy ha már egy kissé élesebbé vált a terefere: legfeljebb mint a harkály hahotája.

Az akkor kifejezett leszóló vélemények semmi esetben sem hangzottak el olyan ádáz formákban, mint a mai sikkes asszonyok zsúrjain, a hol a jelenlevők nagy része, a mit magának könnyen megbocsát, azt másoknak semmi szín alatt nem tudja megbocsátani.

Századunkban a „Pesti Napló“ *Igriczbácsija* és mélyen sajnálni való halála után — ha jól tudom — nagytiszteletreméltó özvegye, valamint a „Pesti Hírlap“ *Szerkesztői üzenetek* című rovatának nagyrabecsülendő vezetője ugyszólván egyedüli védelmezői és szószólói az erkölcsi tisztaságnak és a hitestársak kötelező hűségének.

Ezeknek a nagyérdemű íróknak jótanácsát mindig nagy figyelemmel olvasgatom (1910–1912.), sőt ha tőlem függene, okvetlenül kettőjük között osztanám fel a *Nobel-díjat*, mivel nemesebb célra ez a díj alig lenne fordítható.

Bizony a társadalom elismeréssel, sőt hálával tartoznék eme két nemesen gondolkodó tanácsadónak, mégis ha behatóan belétekintünk a mai társasélet mélyébe és forgatagába, fájdalommal kell tapasztalunk, hogy ez a valóban szép igyekezet is tulnyomó részben csak falrahányt borsó marad. Mert a mai társadalom nagy forgatagában, főleg pedig a nagyvárosokban, a nemi élet perverz étvágyának csaknem szabad kielégítése divik.

A kor romlottságának egyik szomorú bizonyítéka az is, hogy *Zsolt*, ez a sokat tapasztalt, nyílt lelkületű, közkedvelt író, tehát minden kertelés nélkül való igazmondó, egyik *Esti leveleiben* legalább csak annyi változást kíván — igaz, hogy némi kis iróniával — a társadalom kores szokásainak javulásához, hogy itt „olyan renaissance-ra lenne szükség, a melyben minden férj és feleség egy kicsit észre venné szeretői mellett a hitestársát is.

* * *

Csodálatosképpen az erkölcsitelenség elterjedése óta a nemesebb izlés is nagyot csappant; hanyatlás, dekadencia, izléstelenség állott be az egész vonalon, még a magasabb művészetek világában is. Kivéve a zeneművészetet, mert a zenének nem hogy kisebbedett volna, sőt még terjedt legutóbb a mélysége. Alapos tudásu, mélységesen érző, sokat tanult zseniális zeneszerzők a műértő közönséget a hanghullámok tengerén valami csodálatot keltő, ujszánérű yachtakon ringatják.

A nagy zeneszerző, a zeneóriás: Wagner még az énekrészeket kísérő zenét is nagyon sok helyen úgy költi és alkalmazza dalműveihez, hogy azt mint önálló részt is öröm és élvezet hallgatni. Ez a zsáner ő előtte soha sem keltett nagyobb figyelmet.

A régi szentimentális olasz iskola régiójában megöregedett Verdi, a Wagner zene-aera hatása alatt átszellemülve, *Aide* című dalművét már úgy írta, hogy ez a hatás a dalműnek több részletében felismerhető. Főleg pedig a dalmű végjelenetéhez olyan emelkedetten szép dallamokat költött, hogy a legnagyobb igényű zenekedvelő sem bír felettük meghatottság nélkül átsikamlani.

Az ifju és nem ifju olasz zeneszerzők, csak a Mascagniak, Leoncavallók, Pucciniak sat. egészen elbájolják dallamos zeneterményeikkel az egész zeneértő világot, annyira, hogy a mai korban öröm élvezni a magas színvonalon álló zenevirtuózok és operaházak előadásait. Szóval fentartás nélkül lehet mondani, hogy a zeneművészet magasabb niveau még sohasem állt, mint ma. Eltekintve Beethoven, Mozart, Haydn, Weber, Liszt, Bach, Schubert, Chopin és még néhány klasszikus mélyreható szerzeményeitől, melyek őket a hallhatatlanok közé emelik.

Még a cigányok is finomabb izléssel és érzéssel rikatják szabad vagy leszordinázott (hangfógozott) hegedű hurjaikat, mint 40–50 esztendővel ezelőtt. Mai nap már lehet mondani, hogy a zeneművészetnek egy külön zsánere rejlik a cigányzenében, s az ugynevezett hallgató nóták sima eljátszásán kívül, a technikai művészet színe is excellál, összes finomságával és ötletességével, a miknél nemcsak a ríktó, sikitó virtus többé a fő motívum, hanem a flageolette simasága; közben átmeneti betétül a trillerek bájosága, főleg ha diszkrét-

tül vannak feltéve, mint a tavasz egyik bájos kifejezése a fülemile csattogásában. A melyek egyébiránt minél ritkábban fordulnak elő az ilyeneket is igénylő zenedarabok szövegében, annál érdekesebbek és annál kevésbé megundhatók.

A festészet új iránya alatt azonban a mélység már alaposan ellapult. A festő a mélység helyett a mocsárba váltott, melynek süppedekein ha olykor el-eltéved, azt képzei, hogy ő most a mélységes tengeren jár vagy szentül hiszi összes ön- és közönségámitó kritikájával és kritikusaival együtt, hogy abból a pocsolyából, a melyben most derékig gázol, az ő művészeti sulyának nyomása alatt később mélységes tenger lesz, a melyen ő mint a festőművészet mélységének Neptunja fog uralkodni, kihagyva a számításból, hogy a minek mocsár az alapja, abból tenger nem lehet soha sem.

A modernségben tultengő festőművész nyakig fog belesülyedni a mocsárba, annak talmi alapossággal való kitaposása után. Ahol pedig ennél is mélyebbre gázol: ott a lápok közé süpped és senki által nem sajnálva fog csendeskén megfuladni.

Mert valódi mélység csak az lehet a festőművészetben, a mely felett — hála az igazi és nem talmi géniuszoknak — következetes és alapos készütségű mesterek, (de zseni mesterek) biztos kézzel vezetnek a nélkül, hogy megfennek lenének a zátonyokon és mint nagytudású s a természet mélyéig hatoló buvárok drága gyöngyszemeket hoznak fel a mélyből és helyezik vászonra örökbecsű műremekül; a magasabb és nemesebb izlésű műértő közönség azon részének gyönyörködtetésére, a melyik félre nem vezethető és be nem csapható a modern talmiság izléstelensége és negédesége által.

A mai modern festők tulzó része abban a képzelődésben él, hogy ha ő nagy haját növeszt és művészi formában vászonra vetett képek helyett torz alakokat, képtelen, ríktó színekkel mázolt, ezért a talentumáért őt a közönség műértő része is zseniális művésznek fogja tartani. Mert csak a nem éppen irigyelt tudású ecsetkezelők azt hiszik, hogy ők vannak hivatva megreparálni a természetet. Szóval azt tartják magukról nagy garral, hogy ők impresszionisták.

Az ugyan lehetséges, hogy ők impresszionisták, de hogy milyen ez az impresszió, arról legmeggyőzőbben tanuskodik a XX-ik század örök kudarcza — a visszajára sült eredmény.

Hogy pedig ez a feltézés nem éppen légből kapott, igazolja talán az, hogy ez az új iránytalan irány, az ő tultengésében esztendő óta nem képes egyetlen olyan alkotást felmutatni, a melyiknek olyan értéke lenne, mint a rainsance soha el nem évülő alkotásai, vagy az újabb vagy a nem éppen régen mult időben a Matejko (távlati hibája daczára), aztán Pyepin, Verescsagin, Piloti, Kaulbach, Lenbach, Munkácsi, Benczur,* Pállik, Székely, Pál, Locz, Zichy, Bruck vagy László Fülöp sat. művei, kik közül az utóbbit — a ki most ugyszólván az egész Európa dédelgetett portait festője — a szecsesszió kritikus óriásai már több ízben avval támadták, hogy akadémikus, hogy simán fest sat. Hát a rainsance világhírű festőművészei talán kilószámra mázolták fel a festéket még ma is bámullattárgyát képező képeikre? Talán az elemelés révén híressé vált, csodálatos művészi tudással és ihlettel megfestett, milliót érő *Mona Lisa* arczképe, vagy a Lehman világhírű, nem éppen régi portait i vastagon mázolt alkotások?

Bizony a László Fülöp simán festett, tehát a lélek karakterét a szemekben csodálatosan kifejező képei éppen a bársonyos simaság varázsával hatnak minden jóizlésű szemlélőre. Ezért vergődött fel László Fülöp valóban művészeti tökéletességű sima festésével, a nagy karakter-festőművész világhírére, a honnan nem képes többé lerántani semmitéle kontár leki-csinylés és irigykedés.

Az ugynevezett modernnek közül értékesebb képfestése tekintetében, a műkritika egy része *Segantini*-vel némi kivételt tesz. De az ő tájképeit is leginkább azért értékelik olyan magasra, mivel azokkal a hosszú, színes vonalakkal nagyon nehéz volt azokat megfesteni.

*) Kinek „Hódolás” című k állított remek, nagy képe alá 50 óriási babérkoszorút helyezett a műérteleim: privát egyének, művészek és a műintézetek.

Hogy pedig ezekkel a sokak által megbámult vonalakkal vannak a magasztalt képek megfestve, az lehet igen nehéz dolog; de hát az művészeti nézpontról véve nem sokat számít. Mesterségnek mesterség, sőt mesterkélttség az igaz, de hogy a képek ez az exczentrikus oldala igazi művészet volna — habár sokan annak tartják és bámulják is — még mindig nagy kérdés.

A Segantini által festett *Engadin* vidékének (melyet magam is jól ismerem) nagy képe meztelen és merev, hiányzik róla a reliefszerűség, a melegség; hiányzik a ruházata, tehát a karaktere, a mi a vidéket élethű formájában tüntetné fel. De hát Segantini szerint ugylátszik, hogy ez olyan felesleges valami, mint a *Shakespeare* nevében az „e” betű. Szóval a nagyra felfújt képről a karakter teljesen el van sikasztva, meztelen domborulat és homorulat váltják fel rajta egymást, aztán szép szín, egyéb semmi. Hát ennyiből állana egy jól megfestett tájkép élethű kifejezése?

Hiszen ez a kép éppen olyan, mintha az Engadinnak egy a valóságban ilyen szép hegyvidékét óriási csupasz tokba bujtatták volna és ezt a tokot festette volna meg Segantini hosszú, czifra vonalakkal. Ezért esztimálja a képet olyan magasra és ezért emelt neki Svájcban (St. Mária fürdőben) muzeumot — az eltogultság.

(Folytatjuk.)

Aprított tűzifa.

I-ső oszt. aprított tűzifa métermázsánként **3 korona 20 fillérért kapható: özv. Hoselitz Salamonnénál.**

Meghívó.

A Jolsvai Takarékpénztár Részv.-Társ.

1913. évi február hó 26-án d. u.

2 órakor saját helyiségében tartja

47-ik évi rendes közgyűlését,

melyre a t. cz. részvényesek meghívattak.

— o o —

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési elnök választása.
2. A jegyzőkönyv hitelesítésére szükséges 2 tag megválasztása.
3. Az intézet állásáról a lefolyt évi eseményekről szóló vezérigazgatói jelentés.
4. A felügyelő-bizottságnak a lefolyt évi üzletszámadás és mérleg megvizsgálásáról szóló jelentés.
5. Az osztalék megállapítása.
6. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.
7. Módosított alapszabály tárgyalása.
8. Vezérigazgató lemondása s az ebből esetleg szükségessé vált intézkedés megtétele.
9. Esetleges indítványok és kérvények tárgyalása.

Kelt Jolsván, 1913. január 24.

Az igazgatóság.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált zár számadás, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet hivatalos helyiségében (9—12-ig) az érdekeltek által megtekinthetők.

Tanuloul.

egy 13—14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanuloul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiu — ki írni és olvasni tud — **könyvkötő-tanuloul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós és Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Hirdetmény

A városi adóvégrehajtó betegsége tartamán a végrehajtási teendőkben jártas egyén ideiglenes alkalmazást nyerhet. — A jelentkezők forduljanak Rimaszombat város **polgármesteri hivatalához.**

Eladó.

Rimaszécsen egy szép **4 szobás** uri lakás és egy **2 szobás** kisebb ház mellékhelyiségekkel és tágas belsőséggel együtt eladó. Értekezhetni a tulajdonossal:

Dr. Batta Pál ügyvéddel Rimaszécs.

Hirdetmény.

686 P. 1913. szám. — Hivatalosan közhírré tétetik, hogy

Dr. Király Kálmán

ujjonnan kinevezett tornaljai kir. közjegyző, hivatalos működését

Tornalján 1913. január 22-én megkezdette.

Rimaszombati kir. törvényszék, 1913. évi január hó 22-én.

Kolbay, s. k. t. elnök.

Cseh, s. k. táblabíró.

Kiadó uri lakás.

Tamásfali-utcza 2-ik sz. alatt egy uri lakás az emeleten, mely négy szoba, konyha, éléskamara hozzátartozékaival együtt **f. évi május 1-től** bérbe kiadó. — Értekezni lehet ugyanott földszint a tulajdonos: **Lusztig Menyhérttel.** 3—*

Kiadó üzlethelyiség

A város legforgalmasabb helyén, a főter közelében, **II. Rákóczi Ferencz u. 10. szám** alatt levő teljesen ujonnan épült sarok emeletes épületben egy üzlethelyiség raktárral együtt azonnal kiadó.

Értekezhetni lehet: 25—*

LIPTHAY LÁSZLÓ tulajdonossal.

KIADÓ LAKÁS.

Rimatamásfalán, a **Gond-üző-utcza 85. számu** házban egy utcza lakás, mely áll 3 szoba, konyha, kamara, mindentéle mellékhelyek és a hozzátartozó gyümölcsös kerttel együtt

május hó elsejére

bérbe kivehető. — Bérelni szándékozók értekezhetnek a tulajdonossal ugyanott.

Kiadó lakás, esetleg eladó ház.

Rimaszombatban, a Szijjártó-utca 36. sz. alatti házban egy lakás, mely két magas földszintes szoba, konyha, előszoba, kamra, fatartó, kert és mellékhelyiségek, továbbá ugyanott egy hasonló pinczelakás **1913. év május hó 1-től** bérbe kiadó, esetleg örök áron is eladó. — Értekezhetni a tulajdonos **özv. Szabó István-néval** Rákóczi-utca 15. sz. alatt. 3—3

Hirdetmény.

760., 769. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kereskedelmi és váltó kir. törvényszéknek 1912. évi 86374. sp. 1613. sz. végzése következtében dr. Jái Sándor és dr. Kubics Jakab ügyvéd által képviselt Kemény Béla és a Putnoki Gözmalom javára, dr. Mándoki Lajos és társai ellen 988, 278 kor. 80 f. s jár. erejéig 1912. évi november hó 4., 7 én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 37060 koronára becsült következő ingóságok, u. m. ökrök, tinók, tehenek, lovak, juhok, sertések, szekerek, gépek és tűzifák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíróság 1912. évi V. 514., 520. számú végzése folytán 988, 278 kor. 80 f. tőkekövetelés, ennek 1912. évi febr. hó 27-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 235 korona 70 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Serkében alperesnél leendő megtartására **1913-ik évi február hó 3-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1913. évi január hó 15.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Eladó vegyeskereskedés.

Régi, jó forgalmu vegyeskereskedés — más vállalat miatt — kedvező áron eladó. — Értekezni lehet

Róth Sándor utóda Jolsva.

Hirdetéseket

mérsékelt áron

e lap részére

elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Eladó tenyészkanok.

A rimaszombati **m. kir. földmives iskola kurinezi gazdaságában** eladók egy éves mangalicza tenyészkanok; kaphatók darabonként 100 korona árban. — Az anyag kitűnő, báró Wenkeheim és Tisza Kálmán többszörösen díjazott tenyésztéséből származik. 3—3

Hirdetmény.

240/P. 1913. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék közzé teszi, hogy a m. kir. államvasutak kisajátító kérelmére **Ajnácskő állomás kibővítésének céljára** az 1881. évi XLI. t.-cz. 46. §-a alapján az ajnácskői 2. számú tjkvben 39. sor 696/a. hrsz. alatt foglalt és a Sarlay Soma tulajdonát képező ingatlanból 1 (egy) hold területre a kártalanítási eljárás elrendeltetett és ennek megkezdésére tárgyalási határidőül **1913-ik évi február hó 22-ik napjának d. e. 10 órája Ajnácskő község-házához kitűzetett** s arra az érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek, hogy elmaradásuk a kártalanítás fölötti érdemleges határozathozatalt nem fogja gátolni.

Kir. Törvényszék mint birtokbíróság Rimaszombat, 1913. évi január hó 14-én.

Kolbay, s. k. t. elnök.

2—3 **Fodor Zoltán**, s. k. előadó.

Eladó.

Egy a legjobb állapotban levő használt de teljesen kijavított **négy lóerejű**

cséplőgép-garnitúra

minden hozzátartozó kellék- és szerzőkkel mérsékelt ár mellett eladó.

Hol? megtudható e lap kiadó-hivatalában. 2—6

Kiadó lakás.

Rimaszombatban **Losonczy-utca 45. szám alatt** egy lakás: mely áll négy szoba, konyha, a hozzátartozó mellékhelyiségekkel és nagy kerttel **1913. május 1-től** kiadó. Értekezhetni **Zavadszky Ede** tulajdonossal. 5—*

Hirdetmény.

9556/P. 1912. sz. — A rimaszombati királyi törvényszék közzé teszi, hogy a **„Rimaszombat—Poltári helyiérdekű Vasut Részvénytársaság”** kisajátító kérelmére, az 1881. évi XLI. törvényezikk 40. és 46. §§-ai alapján:

1. az osgyáni 289. szjtkvben foglalt egymásközötti egyenlő arányban a kiskoru Jankovich Ferencz és kiskoru Jankovich Viktor tulajdonát képező 1349/a. hrsz. 411 hold 1411 □-öl területű ingatlanból 7 kat. hold területre,

2. az osgyáni 289. szjtkvben foglalt egymásközötti egyenlő arányban a kiskoru Jankovich Ferencz és kiskoru Jankovich Viktor tulajdonát képező 1349/b. hrsz. 149 hold 363 □-öl területű ingatlanból 3 kat. hold 1000 □-öl területre a kártalanítási eljárás elrendeltetett és ennek megkezdésére tárgyalási határidőül **1913. évi február hó 8-ik napjának d. e. 10 órája Osgyán község-házához kitűzetett** s arra az érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek, hogy elmaradásuk a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozatot nem fogja gátolni.

Kir. Törvényszék Rimaszombat, 1912. évi december hó 31-én. 2—3

Kolbay, s. k. t. elnök.

(P. H.) **Fodor Zoltán**, s. k. előadó.

Telek A. Sándor asztalos-mester

Rimaszombat, Nagyhíd-utca 13. sz.

ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

14— **TEMETKEZÉSI VÁLLALATA**

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle temetkezési vállalat a **Deák Ferencz-u.**

„**ZSUFFA**”-féle házban van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindenféle

érc- és fakoporsókból, valamint a temetkezésekhez szükséges összes

kellékek s felszerelésekből, minéltogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen

diszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönben a temetésekkel járó összes

teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállalom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.

